

LIETUVOS BANKAS

KREDITO UNIJŲ IR LIETUVOS
CENTRINĖS KREDITO UNIJOS VEIKLOS
APŽVALGA

2012

I KETVIRTIS

Leidžiama perspausdinti švietimo ir nekomerciniais tikslais, jei nurodomas šaltinis.

INFORMACIJA APIE KREDITO UNIJŲ IR LIETUVOS CENTRINĖS KREDITO UNIJOS VEIKLĄ 2012 m. PIRMAJĄ KETVIRTĮ

Kredito unijos. 2012 m. balandžio 1 d. Lietuvoje veikė 74 kredito unijos, vienijusios daugiau nei 133 tūkst. narių (2012 m. pirmąjį ketvirtį kredito unijose padaugėjo 4,6 tūkst. narių).

2012 m. pirmą ketvirtį vykusių visuotinių narių susirinkimų sprendimais visos pelningai dirbusios kredito unijos 2011 m. uždirbti pelnu sustiprino kapitalo bazę, o nuostolingai dirbusios dengė nuostolius sukauptu rezerviniu ar atsargos kapitalu.

Kredito unijų pajinis kapitalas ataskaitinį ketvirtį padidėjo 3,1 proc. (per metus – 28,3 proc.). Pajinio kapitalo augimo tempai ataskaitinį ketvirtį buvo lėtesni nei praėjusių metų atitinkamą laikotarpį. Tam įtakos turėjo ir tai, kad, patyrusios nuostolius dėl lėšų, laikytų AB banke SNORAS, ir turimų Graikijos VVP vertės sumažėjimo, kredito unijos, siekdamos užtikrinti veiklos riziką ribojančių normatyvų vykdymą, pajinį kapitalą buvo ženkliai padidinusios praėjusių metų ketvirtąjį ketvirtį.

Kredito unijų narių skaičiui augant, toliau augo kredito unijų veiklos apimtys. Ataskaitinį ketvirtį, pritraukiant naujų indėlių, kredito unijų turtas padidėjo 8,2 proc. (jo augimo tempai, lyginant su praėjusiais metais, išliko beveik nepakitę). 2012 m. balandžio 1 d. duomenimis, kredito unijų turtas siekė beveik 1,8 mlrd. Lt, sudarydamas 2,28 proc. veikiančių bankų sistemos turto (prieš metus šis rodiklis sudarė 1,73 proc.).

1. lentelė. Kredito unijų sistemos kai kurių veiklos rodiklių dinamika

Eil. Nr.	Rodiklio pavadinimas	Suma 2011-04-01, mln. Lt	Suma 2012-01-01, mln. Lt	Suma 2012-04-01, mln. Lt	Pasikeitimas 2012 m. I ketv., proc.	Pasikeitimas per metus, proc.
1.	Turtas (aktyvai)	1382,4	1628,5	1762,0	8,2	27,5
2.	Lėšos bankuose	56,2	44,8	79,0	76,3	40,6
3.	Lėšos LCKU	310,6	312,9	319,7	2,2	2,9
3.1.	Terminuotieji indėliai	188,3	162,2	180,0	11,0	-4,4
4.	VVP	166,3	237,7	309,7	30,3	86,2
5.	Suteiktos paskolos	795,9	933,5	954,3	2,2	19,9
6.	Specialieji atidėjiniai paskoloms	15,8	28,6	31,6	10,5	2 k.
7.	Specialiųjų atidėjinių paskoloms santykis su paskolomis (proc.)	2,0	3,0	3,2	-	-
8.	Įsiskolinimai LCKU	25,5	47,2	45,9	-2,8	80,0
9.	Indėliai	1186,6	1405,8	1542,2	9,7	30,0
9.1.	Kredito unijų narių ir asocijuotų narių	1179,2	1393,3	1532,0	10,0	29,9
10.	Pajinis kapitalas	142,9	177,8	183,4	3,1	28,3
11.	Einamųjų metų pelnas (nuostolis)	1,7	-14,0	-5,5	-	-

2012 m. balandžio 1 d. duomenimis, dešimties didžiausių kredito unijų turtas sudarė pusę visų kredito unijų turto. Pažymėtina, kad iš didžiausių kredito unijų dešimtuko išsiskiria kredito unija „Vilniaus taupomoji kasa“, pasižyminti itin dinamiška veiklos plėtra ir reikšmingumu kredito unijų sistemoje (turtas sudarė 17,5 proc. kredito unijų sistemos turto). Šios kredito unijos turtas priartėjo prie mažiausio šalyje veikiančio banko turto apimčių. Atsižvelgiant į tai,

kad kredito unijos savo veiklos apimtimis artėja prie bankų, numatoma jų veiklai ir rizikos valdymui keliamus reikalavimus artinti prie bankams keliamų reikalavimų.

Kredito unijų turto struktūra tiek ataskaitinį ketvirtį, tiek per metus iš esmės nepakito. 2012 m. balandžio 1 d. kredito unijos Lietuvos centrinėje kredito unijoje (toliau – LCKU) laikė 18 proc. viso turto (indėliai iki pareikalavimo ir terminuoti indėliai).

Kredito unijų investicijos į vyriausybės vertybinius popierius, 2012 m. balandžio 1 d. sudariusios 17,6 proc. kredito unijų turto, nuo metų pradžios padidėjo beveik trečdaliu iki 309,7 mln. Lt. Didžiąją šių investicijų dalį (86,8 proc.) sudarė Lietuvos Respublikos Vyriausybės vertybinių popierių portfelis, per ketvirtį padidėjęs 47 proc. iki 268,7 mln. Lt. Investicijos į kitų šalių vyriausybės vertybinius popierius sudarė 41 mln. Lt (į Graikijos VVP buvo investuota 6,6 mln. Lt).

Reikšmingiausią kredito unijų turto dalį (54,2 proc.) sudarė paskolos, 2012 m. pirmąjį ketvirtį augusios nežymiai. 2012 m. balandžio 1 d. duomenimis, kredito unijų suteiktos paskolos siekė 954,3 mln. Lt, iš kurių didžiausia dalis (73,5 proc.) buvo suteikta fiziniams asmenims. Kredito unijų paskolų portfelyje ir toliau dominavo žemės ūkio ir verslo paskolos, sudariusios atitinkamai 26 proc. ir 25 proc. visų suteiktų paskolų.

Rizikinga ankstesniųjų metų kreditavimo politika įtakojo paskolų portfelio kokybės blogėjimą. Skirtingai nuo bankų sektoriaus, kredito unijų apskaičiuoti specialieji atidėjiniai paskoloms didėjo (2012 m. balandžio 1 d. jų santykis su paskolomis siekė 3,2 proc.), o neveiksnioms paskoloms sudarė 15,1 proc. visų paskolų.

Pagrindiniu kredito unijų finansavimo šaltiniu ir toliau išlieka indėliai, ataskaitinę datą sudarę 1,5 mlrd. Lt, arba 96,4 proc. kredito unijų sistemos įsipareigojimų. Kredito unijoms siūlant aukštesnes nei bankai palūkanų normas, 2012 m. pirmąjį ketvirtį indėliai padidėjo 9,7 proc. Fizinių asmenų indėliai siekė 99,3 proc. visų indėlių.

Kredito unijų pateiktų finansinių ataskaitų duomenimis, 2012 metų pirmąjį ketvirtį 31 pelningai dirbusi kredito unija uždirbo 2,1 mln. Lt pelno, tačiau 43 kredito unijos dirbo nuostolingai ir patyrė 7,6 mln. Lt nuostolių. Bendras 2012 metų pirmojo ketvirčio veiklos rezultatas – 5,5 mln. Lt nuostolių (2011 metų pirmąjį ketvirtį kredito unijos buvo uždirbusios 1,7 mln. Lt pelno).

Nuostolingą ataskaitinio ketvirčio veiklą sąlygojo dėl blogėjančios paskolų kokybės patirtos vertės sumažėjimo išlaidos (11,2 mln. Lt) bei, didėjant kredito unijų samdomų darbuotojų skaičiui, toliau sparčiai augusios kredito unijų operacinės išlaidos. Nuostolį kiek sumažino, lyginant su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu, gautos didesnės grynosios palūkanų pajamos.

2012 m. balandžio 1 d., pateiktų ataskaitų duomenimis, kredito unijų sistemos kapitalo pakankamumo rodiklis ataskaitinį ketvirtį šiek tiek sumažėjo ir sudarė 19,24 proc. (normatyvas – 13 proc.). Kredito unijų sistemos likvidumo rodiklis išliko gana aukštas ir sudarė 48,49 proc. Tačiau keletą LCKU priklausančių kredito unijų likvidumas priartėjo prie minimalaus reikalaujamo (30 proc.). Reikalui esant, šios kredito unijos galėtų tikėtis pagalbos iš LCKU, gaunant likvidumo palaikymo paskolas.

Siekiant, kad plėtodamos savo veiklą, kredito unijos dirbtų saugiai ir patikimai, tapo būtina stiprinti jų priežiūrą, laipsniškai didinant joms keliamus reikalavimus dėl valdymo, kapitalo ir rizikų valdymo.

Lietuvos centrinė kredito unija. LCKU turtas, per ketvirtį padidėjęs 12 mln. Lt, 2012 m. balandžio 1 d. siekė 366,6 mln. Lt. 2012 m. pirmąjį ketvirtį kredito unijų – LCKU narių skaičius nepasikeitė, jai priklausė 62 kredito unijos.

LCKU turto pokyčiai tiesiogiai priklauso nuo pagrindinio finansavimo šaltinio – kredito unijų (LCKU narių) indėlių, kurie 2012 m. pirmą ketvirtį išaugo 2 proc. iki 307,8 mln. Lt (šiais indėliais finansuojama 84 proc. LCKU turto). LCKU narėms suteiktų paskolų portfelis minėtu laikotarpiu šiek tiek sumažėjo ir, 2012 m. balandžio 1 d. duomenimis, sudarė 45,9 mln. Lt. Pažymėtina, kad reikšmingiausią LCKU paskolų portfelio dalį (56 proc.) sudarė kredito unijoms suteiktos subordinuotosios paskolos. 2012 m. balandžio 1 d. specialiųjų atidėjinių paskoloms suformuota nebuvo, taip pat nebuvo ir paskolų, kurių periodiniai mokėjimai pradelsti daugiau negu 60 dienų.

2012 m. balandžio 1 d. duomenimis, LCKU daugiausiai lėšų buvo investavusi į Lietuvos vyriausybės skolos vertybinius popierius (185,3 mln. Lt). Ataskaitinį ketvirtį investicijos į skolos vertybinius popierius beveik nepakito, tačiau kaip ir anksčiau sudarė didžiausią LCKU turto dalį (50,5 proc.). Nemažą LCKU turto dalį (25,6 proc.) sudarė lėšos bankuose.

LCKU likvidumo bei kapitalo pakankamumo rodikliai ir toliau buvo vykdomi su nemažu rezervu.

Ataskaitinį ketvirtį LCKU narių įnašais toliau buvo didinami Likvidumo palaikymo rezervas bei Stabilizacijos fondas, kurie 2012 m. balandžio 1 d. sudarė atitinkamai 11,8 mln. Lt ir 8,3 mln. Lt.

2012 m. pirmąjį ketvirtį LCKU pajinis kapitalas padididėjo 0,3 mln. Lt iki 29,4 mln. Lt.

LCKU kartu su 57 kredito unijomis yra pasirašiusi sutartį su verslumo skatinimo fondo valdytoju (INVEGA) dėl 50 mln. Lt vertės mikrokreditavimo projekto valdymo. Iš šio fondo išdalinta 8,3 mln. Lt paskolų smulkiajam verslui finansuoti.

Atsižvelgiant į tai, kad dėl pilnai suformuotų specialiųjų atidėjinių AB banke SNORAS laikytoms lėšoms 2011 m. LCKU patyrė 15,3 mln. Lt audituotų nuostolių, 2012 m. kovo mėnesį vykusio LCKU visuotinio narių susirinkimo sprendimu dalis patirtų nuostolių padengti sukauptu rezerviniu kapitalu (1,6 mln. Lt) bei atsargos kapitalu (0,2 mln. Lt), o likęs nuostolis (13,5 mln. Lt) perkeltas į kitus finansinius metus.

2012 m. pirmojo ketvirčio LCKU finansinės veiklos rezultatas buvo 336 tūkst. Lt pelno (praėjusių metų tą patį laikotarpį buvo gauta 362 tūkst. Lt pelno). Didžiausią įtaką LCKU veiklos rezultatui turėjo palūkanų pajamos, gautos už investicijas į skolos vertybinius popierius.